

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ג' דסליחות, ה'תשכ"ט

יוצא-לאור לש"פ תבוא, יום הבהיר חיי אלול, ה'תשע"ד

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וארבע לבריאה

שבעים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלוי"צ ז"ל

פתח דבר

לקראת ש"פ תבוא, יום הבהיר ח"י אלול, יום הולדת את שני המאורות הגדולים, הבעש"ט (בשנת נח"ת) ואדמו"ר הזקן (בשנת קה"ת) — הננו מוציאים לאור שיחת ג' דסליחות, ה'תשכ"ט, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מ"אגרות-קודש", שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

מוצש"ק תצא, י"א אלול, ה'תשע"ד
שבעים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלו"צ ז"ל
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2014 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5774 • 2014

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. שיחת יום ג' כ"ו אלול, ג' דסליחות, ה'תשכ"ט.

בלתי מוגה

א. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה אני לדודי.

* * *

ב. מנהג ישראל — "תורה הוא"¹ — שכאשר יהודים נפגשים יחד פותחים באמירת "שלום עליכם", ועד שמצינו בגמרא² בנוגע לחיוב המענה על אמירת "שלום עליכם", שלולי זאת הרי זה בבחינת "גזילת העני בבתיכם"³.

והענין שבאמירת "שלום עליכם"⁴ — מובן ע"פ דברי הגמרא במסכת שבת⁵ ש"שלום" הוא שמו של הקב"ה, ולכן, כאשר נפגשים יחד שני יהודים שבכל אחד מהם יש "חלק אלקה ממעל ממש"⁶, אזי נמשך שמו של הקב"ה בגילוי למטה מעשרה טפחים, ע"י אמירת "שלום" (שמו של הקב"ה) בדיבור.

וכיון שבנ"י קשורים עם התורה, ש"כל התורה שמותיו של הקב"ה" (כדאיתא בזהר⁷ ומובא בדרושי חסידות בכ"מ), הנה כאשר יהודים נפגשים יחדיו אזי מדברים ביניהם בדברי תורה, כמ"ש⁸ "אז נדברו יראי ה' גו'", כדברי המשנה במסכת אבות⁹.

ומובן, שכאשר נפגשים יהודים שנולדו בדורות שבהם נתגלתה פנימיות התורה, ויתירה מזה, שהיתה להם ההצלחה והזכות להוולד בדורות שבהם נמשכה פנימיות התורה ובאה בהבנה והשגה בתורת החסידות, שע"ז נתגלתה ונתבארה וניתנה באופן חדש ביותר, לעילא מכל העילויים — הרי הדיבור שלהם צריך להיות לכל לראש בענין של תורת החסידות, ובזה גופא — ב"דבר מלכות", תורת החסידות של נשיא הדור¹⁰.

(5) יו"ד, רע"ב.

(6) תניא רפ"ב.

(7) ח"ב פז, א. וראה גם תו"מ סה"מ טבת ע' תפ. וש"נ.

(8) מלאכי ג, טז.

(9) פ"ג מ"ד.

(10) ראה גם סה"ש תש"ח ע' 224. וש"נ.

(1) ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב.

מהרי"ל — הובא ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד. מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ז או"ח סוסק"פ. סתל"ב ס"א. סתנ"ב ס"ד. סתצ"ד סט"ז. ועוד.

(2) ברכות ו, סע"ב.

(3) ישע"י ג, יד.

(4) ראה גם לקו"ש חכ"ה ס"ע 165 ואילך.

ולכן נאמר עתה מאמר שמיוסד רובו ככולו על המאמר של נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, שאמר לפני עשרים שנה, בג' סליחות תש"ט¹¹.

ג. במאמר הנ"ל נתבארו (ובאריכות לפי ערך) עוד כמה ענינים, אבל מה שנוגע לעניננו בזמן הזה הוא:

ידוע הכלל שבאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא. ובלשון נגלה תורה: "במדה שאדם מודד בה מודדין לו"¹². ויתירה מזה, כדאיתא בזהר¹³: "תא חזי [שפירושו: בא וראה, והיינו שזהו ענין שיכולים לראות גם בעיני בשר] . . אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא, כדין הכי נהרין לי' מעילא".

ועפ"ז מובן, שכאשר יהודי רוצה שיהי' אצלו הענין ד"בקשו פני את פניך הוי' אבקש"¹⁴, היינו, להיפגש עם הקב"ה באופן פנימי — הנה האתערותא דלתתא על זה היא עי"ז שנפגש עם יהודי נוסף באופן פנימי.

ובפרט כאשר נפגשים עם יהודים שהיו במצור ובשבי, ורואים שיצאו מן המיצר אל המרחב בגשמיות וברוחניות, וממשיכים בזה באופן של הליכה "מחיל אל חיל"¹⁵ — הרי זו אתערותא דלתתא שפועלת שגם הקב"ה מגלה את פניו, ובכל עצמותו ומהותו, באופן גלוי למטה מעשרה טפחים, בחסד וברחמים ובטוב הנראה והנגלה, ופועל ש"מיד הן נגאלין"¹⁶, שיצאו כולם מן המיצר אל המרחב, ובניהם ובנותיהם אתם.

ד. זאת ועוד:

ידועה הוראת הקב"ה בתורה שיש לקשר כל ענין עם מעשה בגשמיות¹⁷, וכמדובר כמ"פ הטעם שמצינו בכר"כ ענינים שהי' ציווי לעשות פעולה בגשמיות, שזהו לפי שקישור הענין עם פעולה גשמית למטה מעשרה טפחים פועל שענין זה מוכרח להיות נמשך למטה, וכהלשון במאמר¹⁸: "אתה חייב לסלוח", ועד"ז בנדו"ד: "אתה חייב לגלות פניך", היינו, שמוכרח להיות נמשך הגילוי ד"פניך הוי'", יחד עם כל הענינים המנויים שזכרו שם, החל מ"אחת שאלתי"¹⁹, שבהמשך לזה מונה כמה דברים.

ולכן מנהג החסידים לקשר התוועדות עם אמירת לחיים על ענין

(11) סה"מ תש"ט ע' 225 ואילך.
 (12) מגילה יב, ב. וש"נ.
 (13) ח"ב קפד, ב.
 (14) תהלים כז, ח.
 (15) שם פד, ח.
 (16) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.
 (17) ראה דרשות הר"ן דרוש ב. רמב"ן לך יב, ו. לבוש על הרקאנטי לך שם.
 (18) שם ע' 216. ע' 226. ע' 231.
 (19) תהלים כז, ד.

גשמי, כי, ע"י הקישור עם דבר גשמי, פועלים, שכל הענינים הרוחניים עד לתכלית העילוי, יומשכו למטה בגילוי.

ובפרט ע"פ הנוסח "לחיים ולברכה" (כפי שנמסר ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁰ בשם המגיד) — הרי כיון ש"ברכה" כוללת את כל הענינים ששייך שיצטרכו אליהם, הנה ע"י אמירת "לחיים ולברכה" על דבר גשמי, פועלים, שכל ענינים אלו, וכפי שנמצאים בשרשם, יומשכו למטה בגילוי.

וכיון שהעבודה דחודש אלול היא להמשיך "פניך הוי", הרי גם הברכה קשורה עם הקב"ה בעצמו (למעלה גם מברכת כהנים), וכהמשל במדרש²¹ אודות ה"פיקח" שאמר "אנא נסיב מלכא", ומובן, שכאשר נמצא ביחד עם המלך, אזי יש לו את כל הענינים, הן בגשמיות והן ברוחניות, ולמטה מעשרה טפחים — מילוי כל משאלות לבבו לטובה.

והרי אחד ממשאלות לבבו הוא — שאלו שעדיין לא יצאו מהמצור, יצאו משם בקרוב ממש, ובאופן טוב, טוב הנראה והנגלה, ויבואו עם כל בני ביתם וכל אשר להם אל המרחב, בשמחה ובטוב לבב, ויבואו באופן של דילוג ("אַרְיִינְטאַנצן") אל הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן משקה בידו הק' לכל אחד מהעולים החדשים²² — שיאמרו "לחיים" ב' פעמים: פעם הא' — לעצמו, ופעם הב' — עבור היהודים שנמצאים עדיין שם, וכן נתן להם משקה לחלק בין המסובים].

* * *

ה. פעם הי' הסדר להתוועד עד אמירת הסליחות²³. אך אינני יודע עם ה"עולם" אוהו בזה או לא. ובכל אופן, יש לקצר עתה, ולכן יהי' הדיבור באופן של נקודה בלבד.

השי"ת יצליח שכל הענינים שדובר אודותם יומשכו בפועל, בקרוב ממש, למטה מעשרה טפחים, בטוב הנראה והנגלה.

וכמשנ"ת בהתוועדות דיום הש"ק²⁴ — שמיני' מתברכין כולהו יומין²⁵

20) סה"ש תרצ"ז ע' 230 (נעתק ב"היום יום" כט אד"א).

21) איכ"ר פ"ג, ח.

22) אלה שעלו לנחלת הר חב"ד, ואלו שהגיעו מריגא, סמוקנד, טשקנט, לנינגרד,

23) זח"ב סג, ב. פח, א. מוסקבה וקולשי (גרזיא) — המו"ל.

23) ראה גם תו"מ — רשימת היומן ריש ע' שלט. וש"נ.

24) ד"ה אתם נצבים, דש"פ נצו"י (לעיל ע' ... ואילך).

25) זח"ב סג, ב. פח, א.

— ש"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וגו' מחוטב עציך ועד שואב מימין"²⁶, "לאחדים כאחד" (כמבואר בלקו"ת²⁶).

וכיון שנמצאים במעמד ומצב ד"כולנו כאחד"²⁷,

— ובודאי שהקב"ה לא ידייק ויקפיד עד כמה הוא ה"כולנו כאחד"; בפנימיות הלב הרי זה בודאי רצונו של כל אחד, כפסק הרמב"ם הידוע²⁸, ואומרים זאת גם בדיבור, ובמילא אין נפק"מ מה שאחרים רוצים לפרש בזה —

הרי בודאי שצריך להיות הענין ד"ברכנו אבינו"²⁷, "אתה מחוייב לברך" (ע"ד ש"אתה חייב לסלוח", כנ"ל במאמר²⁹), ובאופן ד"באור פני מלך חיים"³⁰, שימושכו כל הברכות והצלחות באופן גלוי, בטוב הנראה והנגלה.

ו. כאמור לעיל (במאמר³¹) — יש לסיים את ימי הסליחות בשמחה גדולה, ואדרבה, גודל השמחה הוא מצד היותם ימי הסליחות, כיון שהשמחה שבמצות התשובה היא גדולה יותר מהשמחה שבכל המצוות. ושמחה זו תפרוץ את כל הגדרים³² — שהיצה"ר לא יבלבל בעבודת ה', ולא יגרום לענינים של גדר והגבלה,

וגם הקב"ה — מבלי להמתין על העבודה — יבטל את כל הגדרים והענינים המודדים ומגבילים בעניני העולם, כך, שתהי' מיד הרחבה כפשוטה בכל הענינים, ובמילא יוכלו ללמוד תורה ולקיים מצוות, ולסיים את העבודה של חודש אלול בכל הפרטים, מתוך הרחבה ומתוך מנוחה אמיתית,

וינחיל נצחון גמור על היצה"ר אשר בקרבך³³, וגם על האויבים שמבחוקן, ועד לאויבים כפשוטם,

ועד שיקויים היעוד "ונתתי שלום בארץ"³⁴, בבוא "איש מנוחה", שיהי' "מנוחה גו' בימיו"³⁵ — שזהו הענין דגאולת משיח, שאז יהי' שלום ומנוחה לכל העולם כולו.

ובפרט שבשנה זו חל ראש השנה ביום השבת, והרי ענינו של יום

(31) פ"ה; פ"ח (לעיל ע' ...; ע' ...).

(32) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך. ועוד.

(33) ראה שבת קה, ב.

(34) בחוקתי כו, ו.

(35) דברי הימים"א כב, ט.

(26) ר"פ נצבים.

(27) נוסח ברכת "שים שלום" בתפלת העמידה. וראה תניא פל"ב.

(28) הל' גירושין ספ"ב.

(29) פ"ז (לעיל ע' ...). וראה לעיל ס"ד.

(30) משלי טז, טו.

השבת הוא — "מזמור שיר ליום השבת"³⁶, "למשבית מזיקין מן העולם"³⁷, כפי שמאריך הצמח-צדק בפירושו לתהלים על פסוק זה³⁸.

ועינינו תחזינה — בעיני בשר — בקרוב ממש.

[כ"ק אדמו"ר שלט"א צוה לנגן הניגון "בך בטחו אבותינו"].

* * *

ז. ענינו של ג' דסליחות נתגלה ע"י רבינו נשיאנו בהיותו כבר כאן בארצות-הברית. וכפי שנדפס ברשימתו (בספר המאמרים תש"ה³⁹), שהן ח"י אלול והן ג' דסליחות, היו מהענינים שאינם גלויים, עד שהגיע הזמן לגלותם.

וכותב ברשימה הנ"ל, שביום ג' דסליחות הי' רבינו הזקן אומר מאמר חסידות רק לפני בנו המיוחד הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי, וכאשר גדל הצ"צ, הי' אומרו גם לפניו (וכן היתה הנהגת אדמו"ר האמצעי). וכן נהג גם הצ"צ לומר חסידות ביום זה לפני אדמו"ר מהר"ש, ואדמו"ר מהר"ש הי' אומר לפני כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ואדנ"ע הי' אומר לפני רבינו נשיאנו.

ועוד מסופר ברשימה הנ"ל, שכל אחד בזמנו צוה והזהיר שענין זה יהי' בסוד, וכן צוה אדנ"ע את כ"ק מו"ח אדמו"ר שיהי' הענין בסוד, "עד הזמן שיצוה לגלות".

והנה, מזה שמדייק ברשימה שרבינו הזקן אמר מאמר ביום זה "רק לפני בנו המיוחד", וכן נהגו גם שאר הרביים, מובן, שאין זה ענין של העולם סתם (שאז הי' יכול לומר המאמר לפני כל בניו, ולהזהירם שיהי' הדבר בסוד), אלא בהעלם וסוד גופא הרי זה העלם נעלה ביותר.

וכיון שכן, הרי כשנתגלה הענין — כאמור שכ"ק מו"ח אדמו"ר גילה זאת רק בהיותו בארה"ב, ומובן שרק אז הי' הציווי מעולם העליון לגלות ענין זה — הרי זה לא רק ענין שבא מההעלם אל הגילוי, אלא ענין שנתגלה מהעלם נעלה ביותר, ובמילא מובן יוקר הענין.

ח. ויש להוסיף בנוגע לרשימה הנ"ל:

ובהקדמה — שמצינו בכמה רשימות וסיפורים של כ"ק מו"ח

(38) יהל אור ע' שכח ואילך. ס"ע תרל

(36) תהלים צב, א.

(37) יל"ש בחוקתי רמז תרעב (מתו"כ ואילך.

(39) ע' 225 ואילך. וראה גם אג"ק ח"ג ע'

(ס.מ).

תלא ואילך.

אדמו"ר שהי' מדייק לספר ענין בכל פרטיו, כפי שמבאר בעצמו בכמה משיחותיו⁴⁰.

אבל אעפ"כ, יש לומר, שהסיבה לכך שמספר ברשימה הנ"ל כל הפרטים האמורים היא — בגלל שרצה להזכיר בימים הסמוכים לר"ה, ובפרט באמצע ימי סליחות, את שמותיהם של כל רבותינו נשיאינו.

וע"ד שמצינו במשנה⁴¹ שבביהמ"ק היו אומרים (בנוגע להקרבת התמיד) "האיר פני המזרח עד שבחברון", בכדי להזכיר זכות אבות שנמצאים בחברון⁴².

ועאכ"כ בנדו"ד, שמזכירים לא רק את המקום שבו נמצאים, אלא מדייקים למנות את שמותיהם: אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, הצמח-צדק, אדמו"ר מהר"ש, כ"ק אדנ"ע, ורבינו נשיאנו.

והרי נכון וטוב להזכיר שמות הצדיקים, שעיי"ז ממשיכים אותם כו', ובפרט כאשר הדבר נעשה במעמד כמה עשיריות מישאל, ובקשר ובהמשך לאמירת דבר-תורה מתורתם, וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴³ שכל אחד במקומו נתעורר להזכרת שמו.

והתעוררות זו נמשכת ובאה גם למטה — לפעול סיוע בעבודה דחודש אלול, בב' החלקים שבה: הן בחלק ד"אני לדודי", והן בחלק ד"דודי לי"⁴⁴, וגם כפי ששתי העבודות באים ביחד בתיבה אחת: "אלול", ובאופן שיומשך בפועל, ומתוך הרחבה, בגשם וברוח גם יחד, לפעול פעולתו בכל הענינים שבהם צריכה להיות העבודה, למעלה מכל מדידה והגבלה.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון "ממצרים גאלתנו"].

* * *

ט. הראשונים שבקעו ופרצו את הגבול והגדר, והקימו בארץ ישראל ישוב של יהודים שבאו משם — הרי הם אלו שנמצאים בכפר חב"ד⁴⁵. וכיון שנמצא כאן משהו מה"ועד" של כפר חב"ד — יאמר גם הוא "לחיים" עבור עצמו, ועבור כל כפר חב"ד, שתהי' שם הרחבה.

(43) סה"ש תש"ג ע' 123. ע' 128.
(44) ראה רד"ה אני לדודי (לעיל ע' ...).

וש"נ.

(45) ראה גם

(40) ראה סה"ש תש"ד ע' 143. וראה גם תר"מ חנ"ג ע' 120. וש"נ.

(41) יומא כח, א.

(42) ירושלמי יומא רפ"ג — הובא ברש"י

שם, ב.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן משקה לחברי הועד של כפר חב"ד, ואח"כ אמר:]

כמדובר לעיל, התקוה חזקה אשר ע"ד מ"ש במאמר "אתה מחוייב לסלוח" — הנה אתה מחוייב להסיר את כל הגדרים, וכאמור, "ממצרים גאלתנו", ועד שלא זו בלבד שיתבטל הגדר ("אויס גדר"), אלא שיהי' מעמד ומצב של "פרזות", "פרזות תשב ירושלים"⁴⁶, שעתידה להתפשט בכל ארץ ישראל, ותפעל שארץ ישראל תתפשט בכל הארצות⁴⁷, בקרוב ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון "פרזות תשב ירושלים".]

* * *

י. ישנו ענין נוסף שממשיכים למטה מעשרה טפחים — בנוגע ל"המעשה הוא העיקר"⁴⁸, מצוות מעשיות, ובפרט מצות תפילין, ש"הוקשה כל התורה כולה (דקאי בעיקר על מצוות התורה)⁴⁹ לתפילין"⁵⁰:

בעמדנו בסיום השנה החולפת ובתור הכנה לשנה הבאה עלינו לשלום — כאן המקום להזכיר עוד הפעם אודות ההתעסקות ב"מבצע תפילין", מתוך שלום ומתוך מנוחה, ובהצלחה רבה ומופלגה, הן בחוץ לארץ והן בארץ הקודש, ובפרט בירושלים עיר הקודש על יד ה"כותל המערבי", שריד בית מקדשנו⁵¹.

וענין זה יפעל שיקויים מ"ש⁵² "וטרף זרוע אף קדקד" (כפסוק הרא"ש⁵³), ועד שיחזרו למעמד ומצב ד"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך"⁵⁴.

וזו תהי' גם הכנה טובה ו"כלי" לקיום היעוד⁵⁵ "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' לעבדו שכם אחד", בגאולה האמיתית והשלימה, בקרוב ממש.

(ואח"כ אמר:)

נמצאים כאן אלו העומדים בראש "מבצע תפילין" בארץ ישראל. ולכן, יאמרו "לחיים", ויחלקו גם בין המסובים.

(46 זכר' ב, ח. (51 ראה גם תו"מ שם ריש ע' 291. וש"נ.
 (47 ראה פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' (52 ברכה לג, כ.
 רמז תקנ. ספרי ר"פ דברים. (53 הל' קטנות — הל' תפילין סט"ו.
 (48 אבות פ"א מי"ז. (54 תבוא כח, יו"ד. וראה ברכות ו, א.
 (49 ראה גם תו"מ חנ"א ריש ע' 224. וש"נ.
 וש"נ. (55 צפני' ג, ט. וראה רמב"ם הל' מלכים
 (50 קידושין לה, א. וש"נ. ספ"א.

ויה"ר שעי"ז יתוסף אצלם — ועל ידם אצל כל העוסקים בזה — שההתעסקות בענין הנ"ל תהי' ביתר שאת וביתר עז, מתוך שמחה וטוב לבב,

ועד — כפי שדובר ונכתב⁵⁶ — שתיכף ומיד יוכלו לומר שפעולת מבצע תפילין הנ"ל היתה בעבר, כיון שעתה נתקיים כבר היעוד⁵⁷ "וישבתם לבטח בארצכם", "ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד", כיון ש"והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם", "ואולך אתכם קוממיות", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו. [כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן משקה ליו"ר צעירי חב"ד בארה"ק, הרב י.ל.].

* * *

יא. דובר כבר כמ"פ בשנים שעברו, שענינם של ימי הסליחות הוא — דילוג וריקוד ("אריינטאנצן") אל השנה החדשה מתוך מחילה וסליחה וכפרה.

וע"פ המדובר לעיל (ס"ו) שענין התשובה צריך להיות בשמחה גדולה יותר מאשר השמחה שבשאר המצוות — יהי' הדילוג והריקוד לשנה הבאה מתוך שמחה אמיתית ושמחה פנימית.

ושמחה זו תהי' פורצת גדר, בגשמיות וברוחניות גם יחד, בעבודה הרוחנית, בחיים הגשמיים ובגדרי העולם כפשוטם, ועד לקיום היעוד⁵⁸ "עלה הפורץ לפניהם" — משיח צדקנו, בקרוב ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן הניגון "כי בשמחה תצאו", ועמד מלא קומתו ורקד על מקומו.

אח"כ צוה לנגן הניגון "אנא עבדא", והניגון "אבינו מלכנו", ואח"כ התחיל לנגן הניגון "ופרצת".

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה, וטרם צאתו התחיל עוה"פ לנגן הניגון "ופרצת".]

56) שיחת ש"פ מטו"מ בסופה (לעיל ע' ...). מכתב ועש"ק ואתחנן שנה זו בסופו ("אג"ק חכ"ו ע' קעד).
 57) בחוקתי כו, ה"ג.
 58) מיכה ב, יג. וראה אגדת בראשית ספס"ג. ב"ר פפ"ה, יד ובפרש"י שם.

הוספה

בי"ה. כ"ח ניסן תשי"ז
ברוקלין

הרה"ג ווי"ח אי"א חו"ב סדרן ודרשן
נו"נ צנמ"ס מוה' מאיר שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו ושני הספרים שמחת עולם ואור חדש, ות"ח ת"ח על שימת לבבו וספריו.

ויהי רצון שינצל כל השפעתו וכשרונו שחונן בהם, להחדיר בכל מקום שידו מגעת, ציווי שנצטווה כ"א מאתנו בתכ"י, עבדו את ה' בשמחה, שבנקל יותר לבוא לזה ע"י הציווי בכ"י יהיו בעיניך כחדשים, ובמ"א הגירסא, חדשים, שהודגש כ"כ בתורת החסידות מתחיל ממורנו הבעש"ט, ובאמת ובפנימיות הלכה פסוקה היא ברמב"ם, וכמובן ממ"ש בהלכות דיעות פרק ג' הובא לפסק הלכה בטור או"ח סי' רל"א שצריך להיות בכל דרכיך דעהו, ז.א. עבודת השם בכל עניני האדם בכל משך המעלי"ע, וכל עבודת השי"ת צריכה להיות בשמחה דוקא, ועיקר גדול הוא וכמה שמבואר ברמב"ם סוף הלכות לולב יעו"ש, ואין לך דבר העומד בפני הרצון ובפרט בארצוה"ב בתוככי הנוער אשר תמימים הם ולבבם ער לכל דבר אמת לאמיתו מבלי פשרות הנשמע בסגנון דברים היוצאים מן הלב וכנראה במוחש.

בברכת הצלחה בעבודה קדושה ולבשו"ט בזה.

מוה' מאיר: בלומנפלד, נוארק. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ל אגרת יא'של, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרות ב"ג.

שמחת עולם: דרשות מסודרות לפי מועדי השנה — ניו יארק, תשט"ו.
ואור חדש: חידושים וביאורים בתלמוד בבלי וירושלמי (לפי סדר האותיות, מאות אלף עד חית) — ניו יארק, תשי"ז.

ציווי .. עבדו את ה' בשמחה: תהלים ק, ב.
הציווי בכ"י יהיו בעיניך כחדשים: ראה שו"ע אדה"ז או"ח סס"א ס"ב. וש"נ.
ובמ"א הגירסא, חדשים: ראה פרש"י יתרו יט, א. עקב יא, יג. תבוא כו, טז.
בכל דרכיך דעהו: משלי ג, ו.

ב

בי"ה, חיי שבט תשכ"ב
ברוקלין

הרה"ג וו"ח אי"א נוי"נ צנמ"ס מוה' מאיר שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו ולאחרי זה גם הספר אור תורה.

ויהי רצון אשר עוד רבות בשנים ירבה חילו לאורייתא אור תורה, נגלה
דתורה, וגם מאור שבתורה פנימיות התורה שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות.
ובפרט ע"פ המבואר בזהר הק' אשר פנימיות התורה היא נשמתא דגופא
תורה הנגלה שבתורה, עיי"ש (פי' בהעלותך את הנרות, קני"ב א')
שאם בכלל בדורות האחרונים, כדברי האריז"ל, מצוה לגלות זו החכמה,
עאכו"כ בשנים אלו, וכמובן גם מאגרת הקדש של הבעש"ט, דאימתי קאתי מר,
דא מלכא משיחא, לכשיפצו מעינות תורת הבעש"ט עד שיגיעו גם חוצה.
בכבוד ובברכה לבשו"ט בכל האמור.

נ.ב. לחביבותא דמילתא וכדרכי מועתק בזה איזה הערות על הסי' ע"פ
דרז"ל ואת והב בסופה, (קדושין לי ב').

ב

מוה' מאיר: בלומנפלד, נוארק. אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת א, ובהנסמן בהערות
שם.

הספר אור תורה: חידושים וביאורים בתלמוד בבלי וירושלמי (לפי סדר האותיות, מאות ט"ת
עד סמך) — ברוקלין, תשכ"ב.
בדורות האחרונים, כדברי האריז"ל, מצוה לגלות זו החכמה: תניא אגה"ק רסכ"ו (קמב, ב).
וראה הקדמת הרח"ו לשער ההקדמות (נדפסה ג"כ בהוספה לקונטרס עץ החיים). ועוד.
מאגרת הקדש של הבעש"ט: נדפסה בכש"ט בתחלתו. ובכ"מ.
איזה הערות על הסי': לא הגיעו לידינו.

ג

בי"ה, ימי הסליחות, היתשל"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג הוו"ח אי"א נו"נ צנמ"ס כו'
מו"ה מאיר שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתב כת"ר מיום כ"ד אלול.
ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני
בזה להביע ברכתי, לכת"ר ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתומה טובה לשנה
טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.
בכבוד ובברכה.

נ.ב.

במה דשאלנא קדמיכון:

א) בדברי מהר"ל בסי' ד"ח (לאבות פי"ד מ"ד) דאנוש בגימ' אדם איש —
שה"ה יתיר אחד,

ג

מו"ה מאיר: בלומענפעלד, מיפלואוד (ג.דזש.). אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת א,
ובהנסמן בהערות שם.

במה דשאלנא קדמיכון: בתחלת מכתבו כותב הנמען לרבינו: "בכל הכבוד וד"א הראוי
לכב"ק שליט"א — באתי אליו בשני דברים הקשים לי, בכתבי על ספר התהלים* (ע"ג);
וממשיך בפירוט שאלותיו, כדלהלן.

א) בדברי מהר"ל כו': במכתבו** מביא דברי המהר"ל בסי' דרך חיים (בפי' המשנה אבות
פי"ד מ"ד: "רבי לויטס איש יבנה אומר: מאד מאד הוי שפל רוח, שתקות אנוש רמה"): "והנה
אלו ג' שמות שיש לאדם: אדם, אנוש, איש — שם איש יאמר על הכח בלבד, ושם אדם על
שם האדמה בלבד, ושם אנוש על שם שניהם, הכח והאדמה מתחברים יחד וכח שלו מוטבע
בחומר. ודבר זה תדע — כי שם אנוש כמספר אדם איש, כי אדם נקרא על שם האדמה ואיש
על שם הכוח, ואנוש בא על חבור הכח והאדמה יחד, ולכך מספר אנוש כמספר אדם איש";
ושואל הנמען ע"ז: "ופלא לי על המספר ששויים לפי דברי קדשו, והרי אדם איש עולה שני'
ואנוש הוא מספר שני'?".

(* כתביו אלו נדפסו לאח"ז בסדרת ספריו "שער המלך" על תהלים (ניו־יאָרק, תשכ"ד תשל"ט).
— הערות רבינו על ע"א מספרו הנ"ל — לתהלים יום ראשון — נדפסו באג"ק חכ"ד אגרת ט'רפח.
**) ועד"כ בח"ד מספרו הנ"ל — לתהלים יום רביעי — ע"כ (עה"פ תהלים עג, ה: "בעמל
אנוש אינמו ועם אדם לא ינגעו").

הנה הסי' אינו עתה תח"י אבל – רגיל בדרך הגימ' החשבון עם הכולל (ועפ"ז שני הנ"ל בגימ' שני"ח).

ועוד להעיר בדברי מהר"ל (ע"פ העתקת כת"ר) דמפרש דאנוש הוא למעלה במדרי' מאדם ואיש שלכאורה ה"ז בסתירה למש"כ בזח"ג (מת, א).

ול"ק כי שני פי' בדרגת המכונה "אדם" לשבח או להפכו (ראה שד"ח כללים א, עו וש"נ). ויש לקשר זה בשני הפי' בתיבת "אדם" ע"ש האדמה או מלי' אדמה לעליון (ועיין שלי"ה פי' וישב חלק תו"א – שא, ב). וכן במדריגת אנוש (מאורי אור – בערכו). ולהעיר משתי הגירסות (שבת קיח, ב) "כדור אנוש" או "כאנוש" (וראה תו"ש לבראשית ד, כו).

ב) במש"כ הר"ע פיגו בפ"י התהלים (עג, ט) שתנו בשמים פיהם גו' פה

רגיל בדרך הגימ' החשבון עם הכולל: על גליון מכתבו של הנמען – הוסיף רבינו ציון בכת"ק: שו"יא [=שומר אמונים] ויכוח אי' סכ"א. – ושם (במענה להשאלה שבס"כ: "לא יתכנו בעיני דרכי המקובלים במה שהם מפרשים הרבה סודות וסתרי התורה ע"י צירופי התיבות .. וגימטריאות .. ומה גם שבענין הגימטריאות בשלא יבא החשבון מכוחן הם מוסיפים כולל של התיבה, ולפעמים כולל האותיות. והלא אם הכתוב נתכוון לכך מדוע לא בא החשבון מדוקדק"): "וכן בענין הגימטריאות, יש שינוי בין כשהחשבון הוא מכוחן להיכא שצריך להוסיף הכולל. כי מה שירמוז החשבון המוספי, דהיינו שמוסיפין הכולל, לא ירמוז אותו החשבון ההכרחי, דהיינו המדוקדק בכיון. כידוע למי שהעמיק בחכמה שהכל מיוסד בטעמו כו". שני הנ"ל בגימ' שני"ח: כלומר, "אדם איש" [=שנ"ן] עם הכולל [=ב], וכן "אנוש" [=שנ"ז] עם הכולל [=א] – בגימ' שני"ח.

למש"כ בזח"ג (מח, א): ושם: "בכמה דרגין אתקרי ב"נ: אדם, גבר, אנוש, איש. גדול שבכלם אדם". – הובא ונתבאר בלקו"ת שה"ש כה, א ואילך. שד"ח כללים א, עו: ערך אדם (כרך א יט, ב).

"אדם" .. האדמה .. אדמה לעליון: ראה גם סה"מ תרפ"ג ע' רז; ע' רטו (ובהמשך לזה בארוכה – אג"ק אדמו"ר מהור"י צ' ח"א אגרת ג'תשטט ע' לא ואילך)). תרצ"ג ס"ע תפז. תו"מ סה"מ חשון ע' שיב. ניסן ע' קיט. ספר הערכים-חב"ד כרך א ערך אדם ס"ח ע' קמח ואילך. ובכ"מ.

אדמה לעליון: ישע"י יד, יד.

(ועיין שלי"ה .. שא, ב): ושם: "וקריאת שם אדם מתחילה הי' מורה על אדמה לעליון, ואח"כ השם מורה על אדמת עפר מן האדמה, והוא פך כלי חרס כו". במדריגת אנוש (מאורי אור – בערכו): ושם (א, קד): "אנוש כנוי לבניה .. ומלמד לאנוש בינה כו", "אנוש במל' .. לשון חלושה כו".

משתי הגירסות (שבת קיח, ב) "כדור אנוש" .. "כאנוש": ושם: "כל המשמר שבת כהלכתו אפי' עובד ע"ז [כדור] אנוש מוחלין לו". וראה לקו"ש ח"א ע' 145, ובהערה 41 שם. תו"ש שנסמך בפנים (אות קנט).

ב) במש"כ הר"ע פיגו כו: במכתבו* מביא מש"כ הר"ע פיגו בס' בינה לעתים (דרוש סד – בפ"י הפסוק תהלים עג, ט: "שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ"): "ואפשר ירצה – אלו

(* ועד"ז בח"ד מספרו הנ"ל – ע' כא.

רשעים כו' ומצינו בדחז"ל (סנה' כג, סע"א) פה קדוש יאמר כו' — אין ברור כ"כ מה הוקשה למר — ובכל אופן להעיר ממאמר רשב"י (ירוש' ברכות פ"א ה"ב): אילו כו' תרין פומין כו'.

המדברים בפיהם מה שלא יאות, אל יחשבו שלא עשו פגם אלא למטה בארץ, כי האמת הוא שגם בשמים ממעל שחו פיהם, מחמת העונות הגדולים עד השמים. והסבה בזה, כי עד עכשיו היתה לשונם טהורה ומעולה, והי' לה מקום לעסוק בדברי תורה שהיא תבלין ליצה"ר ומצילתו מן החטא, אבל עכשיו ע"י דבורו הרע — לשונם תהלך בארץ, תאבד מעלתם ורוממותם, ותהלך בתחתיות ושפלות הארץ וזחלת עפר. כי לא יאות לעשות פרי בלמוד תורה, עם כלי מכווער הוא הלשון מטונפת ומלוכלכת בדברים רעים, ולא תצלח המלאכה"; ובקשר לזה מביא הנמען מה שבסנהדרין (כג, סע"א) מצינו שריש לקיש מתמה על רבי מאיר בלשון "פה קדוש יאמר דבר זה", ושואל — מדוע דוקא על ר"מ נאמר כן בפרטיות, "הלא מסתמא — הלשונם של החכמים היתה בטהרה וקדושה".

ממאמר רשב"י (ירוש' ברכות פ"א ה"ב) .. תרין פומין כו': ושם: "דרשב"י אמר, אילו הוינא קאים על טורא דסיני בשעתא דאתיהיבת תורה לישראל — הוינא מתבעי קומי רחמנא דיתברי לב"נ תרין פומין: חד דיהוי לעי באוריתא, וחד דעביד לי' כל צרכי".

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הילד חייל ב,,צבאות השם"

מנחם מענדל שיחי

ליום הולדתו י"א מנחם-אב

וליום הכנסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה

ח"י מנחם-אב, ה'תשע"ד

נדפס על ידי ולזכות הוריו

הרה"ח צבי גרשון וזוגתו מרת דבורה לאה שיחיו פלברבאום

ולזכות זקניו

הרה"ח ר' אלעזר וזוגתו מרת מלכה שיחיו פלברבאום

הרה"ח ר' יואל ראובן וזוגתו מרת זעלדא שיחיו דרו

ר' אברהם יצחק שיחי גלויברמן

מרת סימא שתחי ווייס